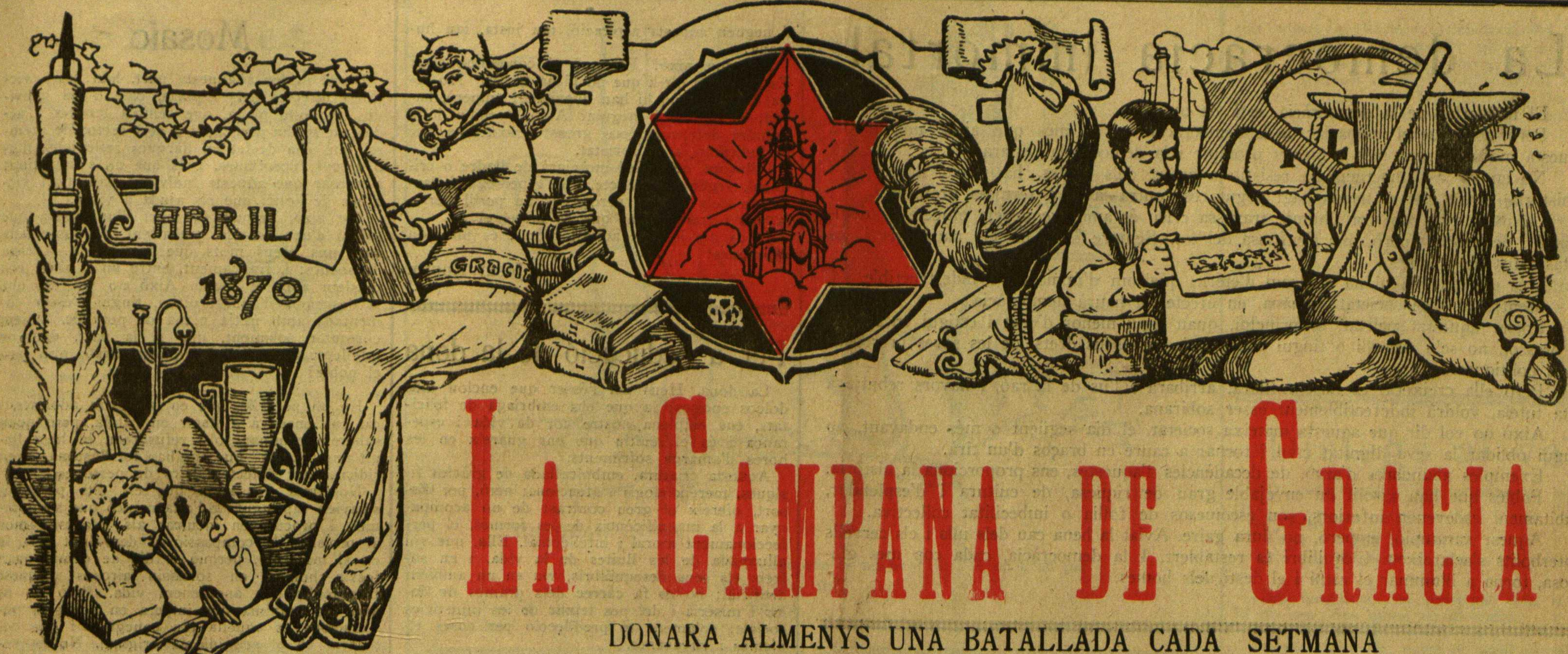

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

Aquest número 10 cts. per tot Espanya

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

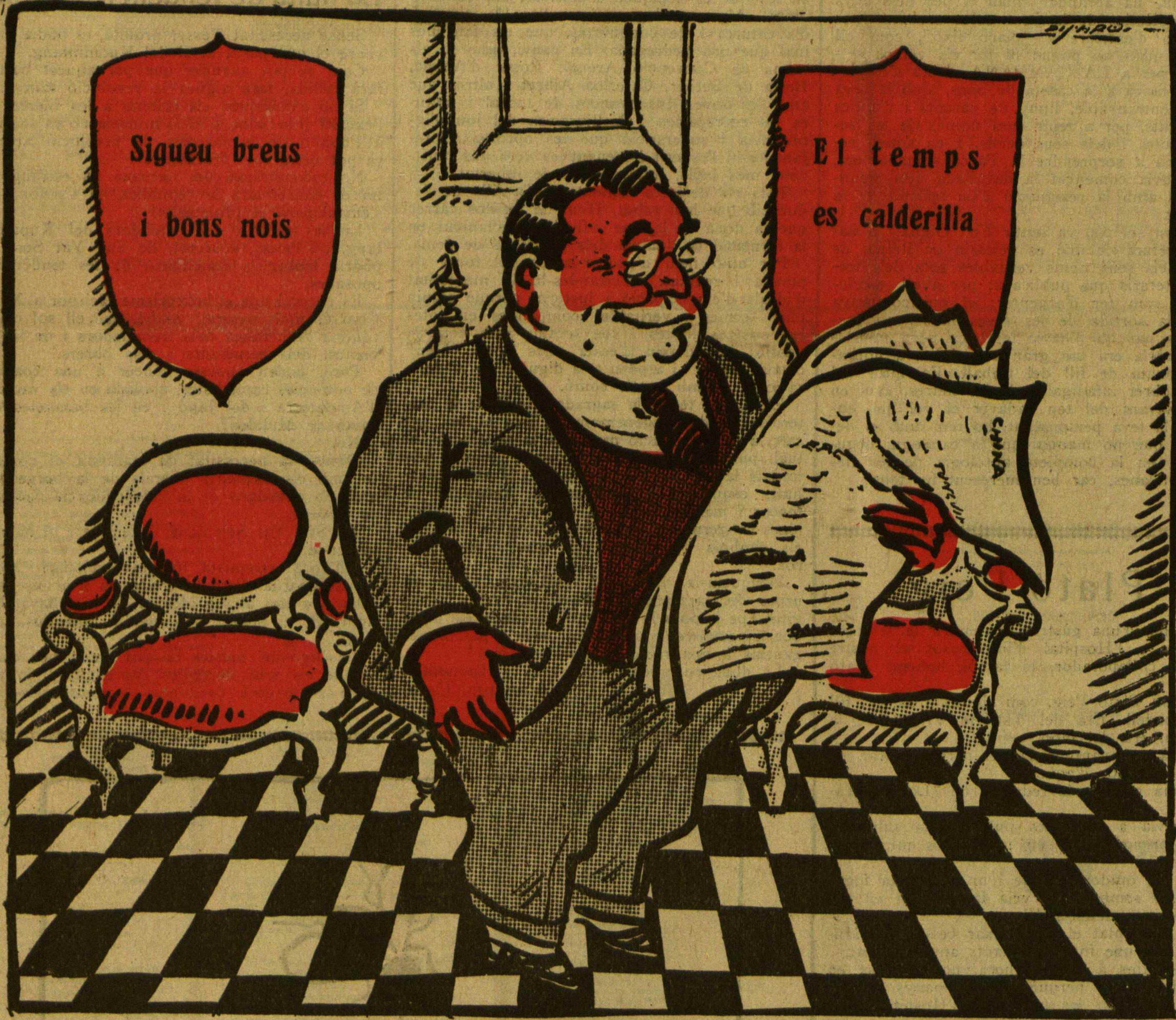
ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Míg, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

LA BONA PREMSA

—No ens podem queixar de l'amenitat de la premsa:
esqueles, robatoris i terratrèmols... Quina lectura més divertida!

La festa del treball

Demà és el primer de maig.
Primer de maig, festa del treball.
Aquest any el primer de maig cau en diumenge, i és festa per doble motiu.
Però això no altera la significació de la diada.
El treball, el primer de maig, afirma els seus drets.
Quins són aquests, ja ho sabem a bastament. No cal pas fer-ne especial esment, doncs.

Sintetitzem l'esperit de la pasqua obrera, dient que demà el treball atura els motors i deixa caure els braços per a proclamar als quatre vents que aspira a la sobirania del món.

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

La creació de Barcelona

Hem rebut el fullet, que per encàrrec de l'Ajuntament ha escrit En Nicolau Maria Rubió sobre el problema dels espais lliures.

A Barcelona no hi ha places ni jardins, no hi ha arbres, ni flors, ni aigua, ni aire pur, ni res.

Barcelona s'ofega perquè no té pulmons per a respirar. El tifus, la grip i la pudor de les seves clavegueres la fan inhabitable. Periòdicament es converteix en un immens hospital. Les garanties de la salut estan constantment suspeses. La verola no es coneix ja més que aquí i a Turquia. El Gravat i la Gravada són els herois dels nostres carrers.

Barcelona no és una ciutat. És una colònia industrial, una factoria comercial, una mena de Xang-Hai o Singapur.

La ciutat de Barcelona està per crear. Un amuntegament de barraques no és una ciutat. Una ciutat és la flor d'una cultura, i si aquesta cultura no existeix, no pot florir, no pot esclatar en roses de civilització.

Barcelona no és un Kindergarten. És la Xauxa dels fabricants i dels marxants. No és la perla de la Mediterrània; és la collectora de totes les desferres d'Ibèria i del món.

Amb elements naturals per a congriar i donar vida al somni del paradís, n'hem fet d'aquest un dels estatges no llinem més lletjos, més bruts i més fastigosos, però sí menys agradosos del planeta.

Ens hem tancat el mar i no tenim un port decent.

No hem civilitzat la muntanya, però l'hem plomada tota i l'hem deixat sense pel a la barba i l'hem emplenada de torretes de pastisseria i coques arquitectòniques.

Hem estès sobre el pla un eixamplis, que posats a fer-ho malament hauríem encertat a inventar-lo pitjor.

La Plaça de Catalunya sembla un desert. Dels altres carrers no n'hi ha ni un que tingui ànima, personalitat, fesomia pròpia.

Manquen "squares", estàtues, edificis monumentals, fonts, urinaris, "partères", guàrdies i adoquins.

I sobra pols, fang, soroll, mosquits, escombraries, bastides i runes d'obres en construcció. Sobren singularment aquests hòrrids tramvies, que ja no circulen en lloc més que ací.

No tenim banys, ni parcs, ni escoles, ni esglésies artístiques.

No tenim un teatre confortable.

No tenim una estació, ni quasi un hotel, que no ens avergonyeixi.

No tenim ciutat, vaja! Si la volem, l'hem de crear. Això que hem heretat dels nostres pares és una porqueria.

ANGEL SAMBLANCAT

La democràcia immortal

El malparlar de la democràcia, està de moda.

Però, com que el malparlar de la democràcia no és més que això, una moda, aquesta moda passarà més o menys prompte i la democràcia restarà.

No en va la democràcia ha resistit la prova dels segles, ha viscut llargs anys d'història, sense que el temps hagi pogut res contra la seva fermesa granítica.

La institució, com tot l'humà, travessa crisi, és amb freqüència objecte de denigració i de blasme; però, mai s'enfonsa del tot. Sempre sura en els naufragis i les catàstrofes dels pobles.

I és que en ella hi ha quelcom d'etern, quelcom d'immortal i indestructible.

Mentre hi hagi societat humana, en efecte, hi haurà democràcia.

Potser aquesta societat, al principi, quan sigui menor d'edat i estigui encara en el bressol, no se'n recordi o tingui consciència dels seus drets, de les seves prerrogatives polítiques.

Però ella creixerà, es desenrotllarà, arribarà a l'ús de la raó, i llavors rebutjarà tota tutela, voldrà indefectiblement ésser sobirana.

Això no vol dir que aquesta mateixa societat, el dia següent o més endavant, no pugui oblidar la seva dignitat civil i tornar a caure en braços d'un tirà.

Exemples abundants d'això, de decadències d'aquestes, ens proporciona la història.

Pobles que han assolit un envejable grau de riquesa, de cultura i d'esplendor, súbitament esdevenen inferiors, són escomesos de follia o imbecilitat col·lectiva.

Aquest xarampió, emperò, no dura gaire. Aviat la bena cau dels ulls i els cervells enterbolits s'aclareixen. L'equilibri és restablert. I la democràcia, cada cop més gloriosa, torna a il·luminar el camí i el destí dels homes.

En "C. Gumà"

Fou en el número de LA CAMPANA DE GRACIA, corresponent al 31 de maig de 1877, on el nostre benivoluntat amic, En Jul. F. Guibernau, suara mort, inserí la seva primera poesia satírica, signada amb el pseudònim de "C. Gumà", quina inicial i quin nom suposat, corresponien als de la seva promesa, Na Carmeta Gumà, la qual, devinguda la seva esposa, ha estat per a ell la companyona inseparable i dolça, en aquella vida metòdica, humil i retreta que ha portat fins a l'hora del traspass.

En Guibernau era un obrer artista; excel·lent fadrí argenter i poeta per instint, esplaia els afanys de llibertat, de justícia i de cultura que portava a dintre, en un doll frescal de versos fàcils, sonors, alegres, satírics i un si és no és filosòfics. El seu aire fou sempre purament popular; això féu que entrés tot seguit al cor del poble i que pogués sostenir la seva signatura a LA CAMPANA, sense decaure mai, durant ben prop d'una quarantena d'anys.

L'actualitat devien per a En "Gumà" una font inestroncable d'inspiració, i d'una fàcil especial, l'actualitat política, de què es modria la seva inspiració per a la poesia setmanal destinada a aquest popular periòdic, noblement republicà i obrerista, des de la seva memorable naixença, en la redacció del qual s'hi trobava com el peix a l'aigua.

I devingué que el jove escriptor es tornà periodista, sense deixar, però, el seu ofici; i, a més d'ésser el poeta obligat de LA CAMPANA, es convertí en un redactor activíssim de "L'Esquella", on s'acredità de prosista festiu dotat d'una gran percepció per a descobrir el cantó humorístic de les coses i aconseguí fer-se amb una corrua de llegidors, amagat darrera els conegutíssims pseudònims de "Fantàstic" i "A. Marc". I, naturalment, com que això d'escriure és una mena de plaga que s'emcomana i creix sense que hom se'n adoni, començà escriure llibrets festius, curules de gràcia i espurnejats de sal, i aplaudides peces còmiques per al teatre, arribant a formar llurs obretes un catàleg de 60 títols, que es comparen la signatura de "Gumà" fins el reconeixement més amagat de Catalunya; sols així es comprèn que tingués "humor" per a escriure tant i que pogués arribar a vendre en pocs anys mig milió d'exemplars del seu llibret titulat "Del bressol al cementiri" i centenars de milers d'altres, com "Mil i un pensaments", "L'amor, el matrimoni i el divorci", "Buscant la felicitat", "El rosi de l'Aurora", "L'exposició Universal", "Drapets al sol" i tantes altres produccions que assenyalen una modèstia ben característica en l'esplendorosa renaixença de la nostra literatura.

En "C. Gumà", l'home que ha batut el re-

cord, com ara es diu, dels èxits editorials, era ben bé fill de LA CAMPANA DE GRACIA, i per tal, germà nostre en lletres, en anhels socials, en ferm republicanisme i ens costums profundament democràtics; a LA CAMPANA féu les seves primeres armes literàries i per anys i panys hi féu dansar els polítics espanyols i les seves columnes han estat les darreres que ha abrandat, quan el pes dels anys i les molesties de la poca salut acabaren per privar-lo d'escriure a "plaça fixa", com ell deia. I quan no pogué ni fer els versos setmanals per a LA CAMPANA, deixà d'escriure i es tancà a la caseta de Sans, amb la seva muller entranyable, lluny de parents i d'amics i coneguts, per a tenir cura només de les seves plantes i dels seus ocells. I en aquell redós l'anà a sorprendre la Parca sobtadament, quan havia començat la davallada dels setanta anys amb la resignació d'un apòstol de la llibertat.

Ni un sol cop va sentir En "Gumà" la natural fretura de què es veïessin en lletres de motillo els seus noms veritables sota dels treballs literaris que publicava; per a ell, escriure era com fer d'argenter; el qui comprava una joia sortida de les seves mans, no preguntava pas qui l'havia fet! La seva modestia literària era tan gran com la seva honradesa innata de fill del treball. Escriptor del poble, obrer infalible de les lletres, avui en alçar davant del teu cadàver el vel que encobria la teva personalitat, ho fem amb el desig de què no manqui qui la catalogui degudament en la completa antologia de les lletres catalanes, car ben merescut ho tens.

Plató Peig

Víctima d'una gàstrica, va morir la setmana passada a l'Hospital d'infecciosos el nostre amic i col·laborador, el famós bohemí Plató Peig.

No era Plató Peig, com alguns pretenen, fill de Sabadell. Era del districte V, era de la Ràmba, era del món.

Lluità a l'avantguarda del partit radical, en l'època heroica d'aquest.

Formà part de la redacció de "Los Miserables".

Escrivia a totes les publicacions subversives i prengué part en nombrosos mítings de protesta.

Era un orador notable i un polemista fogosíssim, i sempre que veia la llibertat en perill sortia a defensar-la.

Per inadaptat el van deixar cessant al Municipi, l'el que fou uns quants anys empleat.

Rebel fins a darrera hora, no ha mort en mig del carrer perquè uns companys seus li varen fer obrir les portes de l'Hospital.

Reposi en pau el nostre malaurat amic.

L'atur forçós

Es de raó, de justícia aquesta campanya que es fa a favor dels sense treball i tot hom de cor noble i sentiments bons, ha d'apoiar-la.

Per a la majoria de mosaltes, que treballem i no ens manca el jornal, difícilment podem fer-nos càrrec—si no ens hi hem trobat—del que és i representa passar dies i setmanes sense veure un centim i menys si es tracta d'una família, el timent que per al cap representa oir com llurs fills—tendres i febles, que res no saben de la matura que hi ha al món, que els condemna, freda i cruelment, a la fam—demanen un trist bocí de pa i que ell no els el pugui donar.

Ha d'ésser esgarriat i n'hi ha per a desesperar-se, fent qualsevol barbaritat, en pensar que ell té ganes de treballar, vol produir, vol que la societat se'n beneficiï del producte del seu esforç, i, la societat, els seus components,

di neguen aquesta aspiració, tan justa, tan humana!

Per què, això? Per què el condemna així? Es prou raó dir-li que no hi ha treball. Ho seria dir-li que no hi han queviures; emperò, havent-mi, que se li neguin? Això és induir-lo a prendre determinacions greus, resolucions que perjudicaran a la societat.

I llavors, què? Se'l motejarà de lladre o criminal, segons el delictes, i se'l perseguirà isolant-lo dels homes, perquè és un perill per a la pau i tranquil·litat que es mereixen.

Ja us dic jo, que aquest món... és un món de mones!

JOSEP ROCHE

Per a l'educació de la dona

La dona. Heus ací l'ésser que enclou més dolços encisos; la que ens embriaga de felicitats, ens empenha nostre cor de vida i esperança i és el lenitiu que ens guareix en les hores d'amargos sofriments.

Aquesta criatura, embolcallada de gràcies físiques, mereix elogis i atencions; però, per dissort, ofereix el greu contrast de no acompanyar a la magnificència de les formes, el perfeccionament moral i intel·lectual. Ella, que viu allunyada de les lluites de la vida, i en sofereix els seus desequilibris, viu en un ambient artificial; no es fa càrrec dels drames de dolor i misèria i del pes feixuc de les injustícies socials; solament té predilecció per coses ridícules i xavacanes.

Els seus únics anhels són lluir vestits llampanants, afaitar-se el clatell, pintar-se i estrafeser el rostre, com si en néixer no vinguessin dotades de bellesa suficients, que temen d'emmatllevar-ne a la pintura. I seguint aquest rosari les hi trobariem infinitat de tantes i nícies que les degraden i empetiteixen. De llegir, ni cal parlar-ne. Són una minoria molt reduïda les que es dediquen a activitat tan ennoblidora. Algunes llegiran novel·les de cinema, d'aventures que de conquestes, que els fan més mal que una pedregada. En canvi, ignoren els noms de Concepció Arenall, Roser d'Acuña, Berta de Suter, Caterina Albert i altres que amb les seves ensenyances de moral i cultura les redreçarien i deslliurarien del jou d'ignorància i superstició que les oprimeix, airejant-les-hi l'esperit i menant-les vers uns horitzons més bells, lluminosos i de llibertat.

Tots els defectes esmentats són fills de l'educació que han rebut. Hem de fer-nos càrrec que la dona és la que influeix directament en la formació de l'ànima dels ciutadans de demà.

Per això hem d'educar-la en les fonts de puresa i realitat, sàl·lolar-les-hi la mentalitat d'ideals d'emancipació i justícia, perquè siguin unes femmes i veritables companyes en totes les nostres lluites i les sentim amb tota la passió; que deixin d'ésser unes noies "bien" o uns "bebés" i aspirin a la dignitat de la dona racional i amb sentit comú.

Elles, que tenen la sagrada missió de la maternitat, poden regenerar-nos. Està al seu encallc la transformació moral de la generació actual, puix són les que sembren a l'ànima dels infants la llavor del rutinisme i d'altres idealitats esquivades i encarcerades, amaraes de foscor i misteri, o bé les que els hi inculquen idees de germanor, grandesa i progrés, que són els símbols d'un futur més gran i esplendorós.

Eduquem-la, la dona; deslliurem-la de les urpes del fantasma de la religió i de l'esclavitud que imposa la moda; donem-la-hi els drets que li pertanyen i així caminarem a passos gegants a una radical transformació.

La dona redimida, deslliurará la Humanitat.

JOSEP DEL CAMP

Mosaic

D'uns mesos a aquesta part, han mort, víctimes directes dels esports, cinc o sis individus. Aquesta plaga, que sembla tendeix a accentuar-se, ha preocupat a cert sector de premsa, que s'ha desfet en llargues reflexions, més o menys filosòfiques. I és que no s'han aturat a pensar que aquests individus han mort víctimes de l'ofici que els ajuda a viure.

Dic això, perquè, la mort d'un paleta que caigui d'una bastida, treballant, és comentada amb uns breus mots que faciliten a la casa de socors; i, francament, entre un o altre, ens quedem amb el segon. Això no vol dir que la desgràcia d'aquest últim, tingui d'ésser comentada amb mitja plana de periòdic. Volem constatar solament, que si la part, diem-ne intel·lectual, analitza d'aquesta fàssia, què farà el poble?

En un periòdic, que en la nostra adolescència ens ensenyà a llegir en català, però quan sabérem caminar sols, refusàrem, hi hem llegit uns "xistus" que ens han fet llàstima. Eren ridiculitzant defectes físics de persones.

Nosaltres pensàvem que els dits periòdics s'havien captivat de l'alta missió que s'emprenien i procuraven inculcar als infants l'amor al próxim, la compassió al desvalgut i la fe en sí mateixos, perquè el dia de demà, quan fossin homes, en sortissin airoso d'aquest trencacolls que anomenem vida. Però no és així. La màxima que impera en aquestes publicacions és aquella tan coneguda i que copiem en el seu idioma original. No és veritat, senyors "pomellistes", que "les affaires sont les affaires"?

LLUÍS BOTA I VILLÀ

La lluita de tendències a Xina

Sense necessitat d'ésser profeta, es podia preveure el que passa al si del Kuomintang.

Com es pot avançar que per aquest costat farà fallida, farà aigües la revolució xinesa.

Si no s'unifiquen els criteris a les fileres de l'exèrcit lliberador, o si la minoria no es sotmet a l'opinió de la majoria, la revolució xinesa es pot donar per fracassada.

No escombraran del territori els estrangers, no es consolidarà la república de Cantón, no s'emanciparà el proletariat.

En la tradició dels fundadors del Kuomintang, en l'ideal, sobretot, de Sun Yat Sen, es podria trobar la conciliació de les tendències oposades.

Es natural que el bolxevisme faci por a Xina. Com és molt natural, també, que ell sol constitueixi l'esperança dels treballadors i de la joventut, dels estudiants i dels obrers.

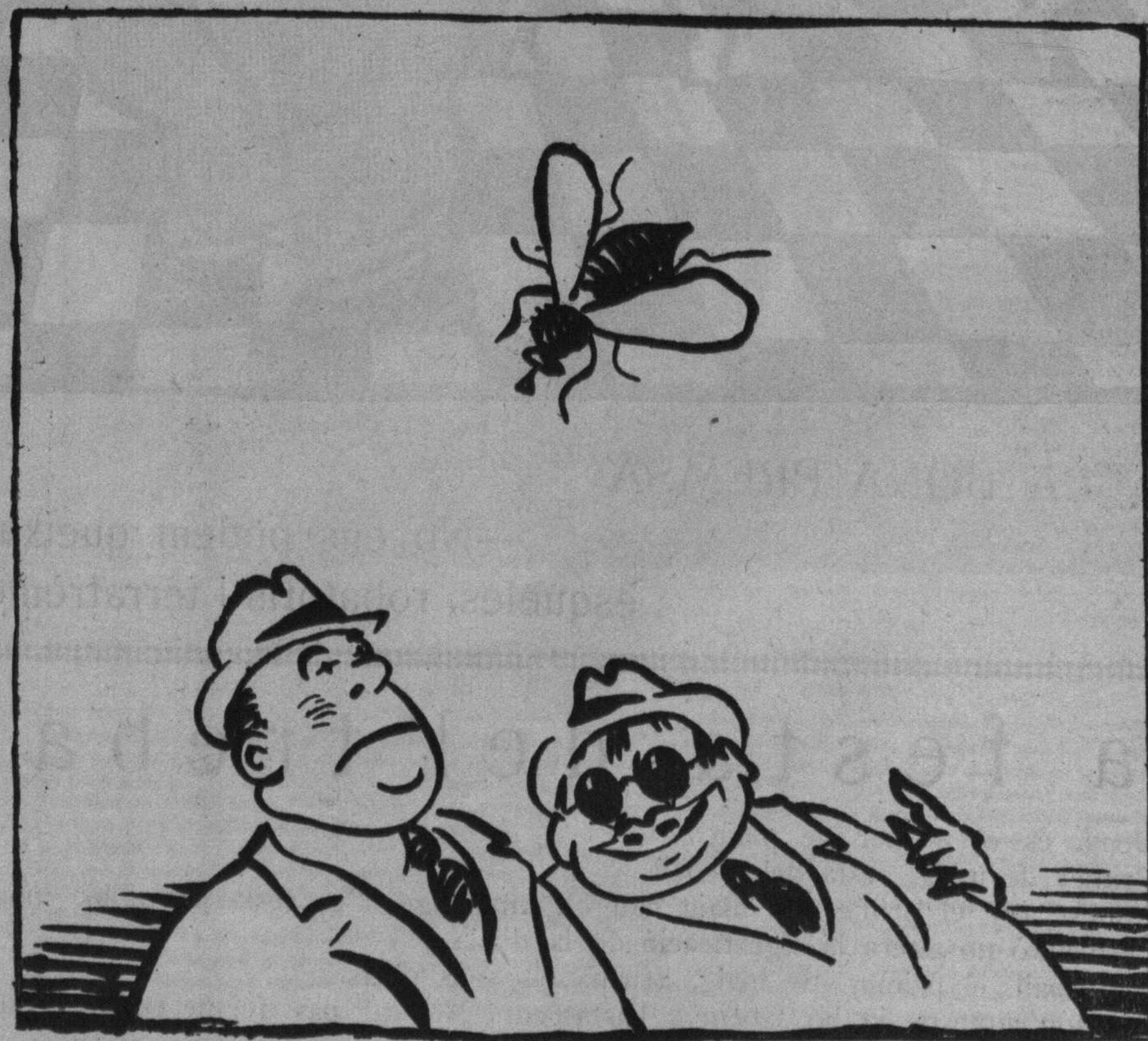
Però, poden aquests vèncer a una coalició de potències capitalistes, apoiada en els vaixells d'Anglaterra i del Japó i en les baionetes del païx de Mukden?

No. Doncs, la necessitat de mantenir el contacte amb els elements liberals de la burgesia i amb els partidaris de la independència nacional és evident.

En Sun Yat Sen donà l'exemple i hi ha que imitar-lo.

Ell fóra extremista, fóra revolucionari i home d'avantguarda. Però la prudència li aconsellava tallar les ales al seu ideal, i els hi tallava. Renunciava el somni per assolir objectius concrets.

La lliçó del mestre no pot ésser més clara. Que els seus deixebles l'apreguin i la victòria no trigarà en tornar a somriure's-hi.

ELS CURTS DE VISTA

—Mira, la primera oreneta!

Siluetes

L'HOMME DE L'OS

Pocs en resten. De tant en tant se'n veu un. Per regla general és un home cepat, recremat pel sol i la pols de les carreteres, barba rogenca i descuidada; cabells ericats, llargs, indomables, ombrejant-li el front fins a confondre's amb les celles; en els ulls, diminuts, malencònics, hi traspua l'enyorança de la pàtria llunyana. Abillat de faisó estranya, mig clown, mig estil del país nadiu, se'l veu envoltat de quitxalla, que el contemplen encuriosits. La "fera mansa" que porta, al so esbogerrat d'un alduf greixós, es mou pesada i peresament, i a no ésser les martiritzants estrebades que dona l'home a la cadència que la subjecta pels narius, s'ajacaria de cansament. Bramulant de dolor i d'impotència, la famèlica bèstia obeeix fent unes cabrioles que la mainada celebra embadalida. Després, l'home, amb paraules que tenen l'accent de tots els idiomes, demana unes monedes en pac del treball, que recull en el mateix alduf, embutxacant-se-les, avar, acabada la capta. I precedit d'un estol de quitxalla que no l'abandona fins que ell deixa el poble, segueix obligant a dansar la bèstia al so estrepitos i sempre igual de l'alduf. I un cop ha donat la volta per tot el poble, se n'allunya indiferent, seguint la ruta de l'atzar... La fera com un ca fidel el segueix a frec en la seva ruta de jueu errant...

PONCELL

UN GRAN HOME

—I dius que és un bon xic i té un gran per-
venir? Què fa?
—Boxeja.

GIRONA

L'ombra de Zarathustra

No és estrany trobar-hi una figura de reminiscències panclastianes en aquest recó de mansuetud beatífica i de calma, ple d'esglésies, campanes i rates de sagristia i saturat de perfums d'encens i mirra?

Realment, això és un enigma inexplicable. En el proper article, descriurem aquest estrany personatge aparegut entre nosaltres, que roman aquí des de fa molt temps en l'anonimat i que per antonomàsia es fa dir Zarathustra.

Ara continuem parlant de Girona, d'aquest espòlium i d'aquesta Morgue, que tan bé ens haurem pogut cantar el gran poeta Walt Whitman, si l'hagués conegut, flagel·lada per guerres i setges, servadora de munts i pilots

informes de ruïnes, oblidades com els morts en els cementiris i trepitjades impietósament per tothom.

Ruïnes que serveixen de mortalla als innombrables herois, plens de coratge i braó lleonina que la defensaren en els últims setges de 1808-1809, i que ens parlen de fets gegantins i memorables, mai no superats a la història, els quals, per al sentit eclèctic de la veritable raó, són deixats a la consideració de la frenopatia.

No us xiulen les orelles, gironins selectes, les veus de l'eminent psiquiatra En Diego Ruiz, celebrat autor de "La genealogia dels símbols", entre altres obres, que en cert temps va fer-les girar amb sonoritat olímpica, sobre aquell feroç i imponderable heroisme dels nostres avantpassats, sotmesos a les ordres d'aquell cap inflexible, tan ben psicologitzat pel dit alienista?

Sí. Aquelles veus, encara tamborinegen a les orelles, tenint en compte, com deia el geni de

Cervantes, que les veus de la ploma, són la llengua de l'esperit i, àdhuc, les que més fi-
blen el nostre sentiment, en recordar-nos aque-
lla immensa tragèdia.

Així com a les ruïnes de Pompeia s'hi serveixen pintures murals que fan flaire de paganisme, exultació, bacanals i corrupció de cossos lascius, en totes les posicions obscenes i libidinoses, degudes a la decadència i de l'esperit i depravació d'aquella època, a les de Girona s'hi conserven reconcs d'oració i de plors esgarifosos de triple dol, on hi veiem mans "pietoses", pregant i dreçant-se al cel, eternament sord i inexorable, suplicant al sempitern desconegut, l'atorgament de la raó i la flexibilitat.

Ruïnes sepulcral, desfetes a causa de la imcomprensió, refractària a acceptar parlament amb els que portaven a les seves motxilles, els drets de l'home i de ciutadania!

Només les eures s'hi enfilen en lligams jero-
glífics, cobrint de ventllor l'obra abandonada

pels homes a l'acció i inclemència del temps. No acabem sense dedicar un record a les muralles, serioses i hospitalàries, on s'hi amaguen i nien els ocells i reptils de tot temps, com els pardals i els falzlots. No hi ha forat ni escoleta, durant l'estiu, que no reculli, en les parts superiors, un niu d'aquests ocells de pas.

També hi veuen dràgons, sargantanes a milers, llargandaixos i petites serpents.

No oblidem tampoc la fina, tova, suau i atapeïda molta, que li besa els peus pels flocs de més solitud, inaccessible als passos dels homes. El seu destí és fer companyia als morts i a l'etern silenci, i servir d'exonació i paisatge als pessebres alçats pels cristians al naixement del seu Jesús, que no és el de Renan ni el de cap home que estimi sense hipòtesis.

Fins l'altre.

PERE SERRA

Diàlegs al vol

—Qui són aquests que acompanya la policia?
—"Toneros".
—Caram! I què han fet?
—No res. Prendre els diners al públic.

—La desgràcia l'ha perseguit tota la vida. Ja ho veu: fins morir en divendres.
—Què hi fa això?
—Prou que hi fa; com el perill d'arribar al cel i trobar el porter fora, perquè ara es fa la setmana anglesa.

—El set de bastos! Ara "arrastró"! Torno a "arrastrar"!
—Així t' "arrastrassin" a tu i a la teva nissaga!

—Per veròniques, les que vaig veure l'altre dia al Grao.
—Però si al Grao no hi ha plaça, mentider!
—No maltractem, que jo ja sé el que em dic.

—Marian, porteu un dominió. Marian, unes cartes per al "salo".
—Marian, porteu-los-hi un morrió.

—Miri, senyor Antoni, els obrens en sabent llegir la propaganda, ja en tenen prou.
—Per a enganyar-los, oi, Malita?
—Es molt mal pensat, vostè, tanmateix!

JOSEP SERRA

UN TROS DE PAPER.

EPIGRAMES.

Vaig veure a l'Anteo molt trist;
bromba la solitud.
—Ah majoretta és minúscula?
—D' això se m' en va parlar.

A sa dona descarriada
li diu queixantes en Girona:
—Vaja que el meu matrimoni
y ella que res le de muda
li contesta:—Es molt estrany
que, i posí tenint ajeut,
pues sempre t' heu company!

Dihuen que a Quim fou barbat
y per sa caritat
perquè ab la Pep se ha casat;
¿hi ha surtit mes enganyat
lo Quim, ella, e el marit?

Segons parla la Gracia,
los inglesos se asocian
si sólo son daban martiri
¿que farán en compaña?

SISTACOS.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

Lo SARRACENO.

SÍMILS.

En que se sembla Barcelona a Un tros de paper?
—En que té Poder.
—En que se sembla un bonic mal criat a un diable de paper?

—En que no té principis.
—En que se sembla la història del poble bobes a un bar de anarista?
—En que té l'entitat.
—En que se semblen las iglesias a los fers?

—En que tenen calor.
—En que se sembla la Andalucía al mar?
—En que hi ha moroses.
—En que se semblen los fers de mercaderia a los H-
légrafos?
—En que fan transports

UNDEVINALLA

XARADA.

Mit vegades cada dia
faig la primera, ben cert:
primero y dos la meua ia
quant veu l'armat desert.
Un soldat rondalla
a dos y tres buscant lea
mes ella, que no se gual falo,
li respongué ab tres dos son.
Quatre y tres solen buscar,
mala que van aguant a pendrer,
y si hi ha que tot e lo han de vendrer
per poderlos contar.
Anual es quatre y dos
que de casa poch se aparta,
es molt llest, gens vergonyós,
y per co per tot se alista.
Vamós, que pros be sarrat
lectors, perquè me entengueu,
si ara l' heu endevinat,
que no lo donguis casualment
los vostres merces

Solució a la xarada anterior
CALVERA.
Solució al geroglífich anterior.
D. R. porta botas y está seri

GEROGLÍFICH.

La solució s' darà en el número 46.

Aradialismos

E. R. —Casimiro Miralles.

Barcelona. Imprenta de Lluís Tasso, carrer del Arch del Teatre,
entre la núm. 51 y 53.

ANY II. NUMERO 48.

BARCELONA.

DIJENYEN 15 ABRIL 1906.

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ.

Carrer del Arch del Teatre,
entre la núm. 51 y 53.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ.

LIBRERIA ESPANYOLA

II

I. LOPEZ, EDITOR.

Carrer Lepic, 25, y Rambla del Ely, 18.

BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

BARCELONA.

Al mes. 4 rs.

FORA DE BARCELONA

Trimestre. 12 rs.

SURTIRÀ UN COP CADA SEMMANA

(En el dia 10)

LA SUSCRIPCIÓ COMENÇA SEMPRE

lo 1 de cada mes

UN TROS DE PAPER.

LAS JOYAS DE LA ROSER.

Lo teatro català està de enhorabona. Si avny per demà

pensa contraurer matrimoni, ja té, per la núvia unas Jo-
yas que de moltes y moltes promesas serán la enveja. Y
que la núvia podrà portarlas ab lo cap alt, perquè las Jo-
yas aquestas, no han sigut montadas per la adulació, ni
brunyidas pel favoritisme, ni compradas a pes d' or. Molt
al contrari: son autor ha hagut de ferlas anatematisar per
literats de pes català, y entremitj de la polvorada que
contra ell aixocaba la mesquina enveja de tota aqueixa
xaravada que, ab mes sireviment encara que impotencia,
volia enfilar en lo pedestal que a ell li Catalunya des-
tinat.

Perquè vestiu... pot ser no saben qui e l' autor de Las
Joya de la Roser. Es un poquet lliard de dir, pero per
tot hi ha temps. L' autor, es un llocu de la literatura
catalana, segons lo senyor president del últim Consistori
dels Jochs florals, y segons Don F. P. B. que es lo qui
porta la batuta del Calendari català, es un acordat del
camp de las lletres, un d' aquells meneguts d' esperit que
no poden servir per altra cosa, embenen paper que para
fer riuers a las orillas y a gent que ni té conciencia de lo
que vol ella mateixa, ni del respecte que se li deu tindre, y
un d' aqueixos casals del reverendich y florit arbre de nostra
amiga literatura.

En fi: pera acabar, dirém que l' autor de D. Sazari Pi-
tarns, subjecte que may ha sapigut insultar a ningú ni
para contestar als insults que se li han dirigit, perquè
comprent molt bé que li insulten son com las professions,
que torcan al mateix punt d' allà boni surien

Nosaltres, en las produccions d' aquest autor, anteriors a
Las Joyas, hi haviam vist costums perfectament retratats,
tipos ben delineats, pensaments profundos, efectes magni-
fichs, tramas enginyosissimas, y no es quedaba pas cap
mena de dubte que lo dia en que son autor agafés la plo-

ma pera escriure un drama, presentaria a las taules una
obra com la que ha presentat.

Las Joyas de la Roser, es un drama abont s' admiran,
copiadas ab exactitud del natural, algunas escenas de cos-
tums catalanas, y abont se le constantment la atenció ocu-
pada, lo cor oprimi y la ulla plorosa. L' interès de la ac-
ció va creixent fins a la última escena y acaba l' interès ab
la acció.

No s' pensin, que de tant en tant també se esclafar la
rialeta, sense decaure en lo mes minim, y aquí està l'
merit.

La exposició es sencilla y presentada ab tota claretat, lo
nuu es d' aquells que de vegades un se fa a la gorra de
dormir anant una mica depressa y, no hi ha remey, s'
ha de desfer ab una entoradeta; y l' desenllaç es moral y
admirablement conduí.

Tipos acalats, ho son tots; situaciones covas y de gran
electa, se a valguis mes; y es details delicadissims y ar-
tisticos es lo que hi ha que veuen.

La forma es esmerada y literaria. Si volen una mostra-
ta de la verifacació, aquí la tenen.

«Jo vaig tenir un somni de ventura!
Treballava una tarda a prop del riu,
aprop meu, un, un somni me dabas pura,
y lluny mon pare ab paternal ternura
a dos fills nostres casayaba un dia
Dos térlas dias d' ell vares besare,
y los nostres fills se van besa ab candor,
y la va besar mon pare ab abraçame
y no van besar los dos, y al amagare
lo sol li luminaba nostre amor»

Riche pensaments resulten en tolas las escenas per
lo estil de.

«Vos mateix podeu paravros
ab si lo que heu fet es menegua.

quant vostra mateixa llengua

no vol surti a defensarvos.

Per delicia tan odiós

ni una paraula vos dina,

que fins en vostra persona

tot te mes digne que vos.»

y d' aquest altre parlat de la caritat.

«La caritat es un àngel

que va cubert ab un vel

y may han fet caritat

los que al ferla no s' amagan:

si t' ho agraheixan ja t' ho pagan,

si no ho pagan, no ho has dat.»

Que buscantlo bé hi trobariam alguns els ó mls, no cal

dirlo, perquè l' obra es feta d' un home. Però posantlo

na al pit y contemint, ¿què li dirian vostres al nostre que

hi presentes una levita de paany superior, ben tallada,

forrada de seda bona y primerament coada, si repa-

han al postreila que tenia un ó dos botons mal clavats?

Que li habian de dir? Lo mateix que nosaltres al autor de

Las Joyas: res. Perquè com dir molt bé en Piferer, «Qui

repara en las despallas que arrastra la corrent d' un riu

caudales, quant lo majestats moviment de sas ondas...

la vida que escampa per tolas parts omplen l' anima de

benestar dulcissim?»

Lo teatro català can. Per al D. Sazari Pi-
tarns, a moure la llum ab La espalla de Piferer,
y ab ell lo mateix autor, escrits Las joyas de la Roser,
ha avançat molt de camí, deixant bon tros en darrere a
quants pretenian seguirlo. Lo felicitem ab la major cor-
dialitat.

Los actors varen estar molt bé en lo desempey, y lo

traje, ab llengueras excepcionals, eras adequat al lloch,

épocas y personatjes

Lo RASACÓ

